

1916

LETNÍ ČAS 1916

Na dobu od 1. května do 30. září zaveden tzv. „letní čas“. Ručička na hodinách se pošinula o 1 hodinu napřed. Tento letní den zaveden byl téměř ve všech evropských státech. Účelem jeho bylo šetřiti svítivem v době letní.

Výnosem okr. šk. rady 1/5 1916 č. 1006 nařízeno sbírání zlata ve školách. V Rokatnici vůbec mezi lidem zlata nebylo.

Výnosem c. k. okr. hejtmanství a okr. šk. rady nařízeno výnosem ze dne 3. května 1916 č. 1017 aby žactvo a dospělí sbírali chrousty, tyto aby byli sušení a zasílání pro krmivo do Vídně.

V měsíci červnu upadl na bojišti učitel zdejší Rudolf Malaník do zajetí. Dne 15. října proveden byl ve všech obcích soupis zásob obilí a mlýnských výrobků. V obci Rokatnici byl k vykonání soupisu pověřen správce školy Ant. Prokůpek z Rudimova.

V době od 15/10 – 6/11 1915 vypsaná III. válečná půjčka. Dne 15/44 1915 konán soupis dobytka, mléka a výrobků mléčných, sádla k přípravě pokrmů pak soupis bramborů, vajec sena a slámy. Toto se mělo prováděti každý měsíc 15. V době od 1/12 do 20/12 konány ve všech obcích našeho okresu revise zásob obilí a mlýnských výrobků.

Od 2/1 1916 zavedeny byly ve všech obcích na Moravě „chleбенky“, které dosud byly zavedeny jen v takových obcích, kde neměli dostatek vlastních zásob. Na tyto chleбенky dostávalo se denně na osobu 200 g mouky. Dle úředního nařízení měli zemědělci od 16/1 1916 dostávat na hlavu 300 g obilí nebo 240 g mlýnských výrobků a to že měli dostati pouze 1 kg mouky na 14 dní na hlavu a ostatek chybící do 200 g měl býti nahrazen místo mouky odpovídajícím množstvím chleба.

Císařským nařízením ze dne 18. ledna 1916 nařízeno rozšíření povinnosti k válečným úkonům do 55-let. Ku konci ledna zabaveny brambory, nebylo je volno prodávati, leč válečnému obilnímu ústavu. Dne 24/2 1916 konán byl soupis osevné plochy, které bude třeba na jaře oseti a soupis potřebného osiva.

CUKROVÉ LÍSTKY - CUKŘENKY

Vládním nařízením ze dne 6. března 1916 ustanoveno, že mají býti vydávány lístky na cukr a sice smí jedna osoba měsíčně spotřebovati 1 ¼ kg cukru, který se smí vydati na lístky; tyto začaly se pak vydávati 19. března 1916.

KÁVENKY

Ministerským nařízením ze dne 8/3 1916 k zásilkám kávy z jedné země do druhé je třeba zvláštního povolení c. k. místodržitelství. Bez tohoto povolení nesmějí dráhy a pošty přijímati k dopravě zásilky kávy neboť zásoby se ztenčují.

Od 1. července 1916 prodává se káva na lístky a to jen pálená a to pro jednu osobu na měsíc smí se prodati jen 1/8 kg.

V době od 8. – 20. května 1916 konán soupis bramborů a vepřů. Při tom počítáno pro osobu 1 kg bramborů na den.

Dle stavu ze dne 25. května 1916 konán soupis veškeré oseté a osázené plochy v obci. Dle toho měla míti obec Roketnice 354 ha pozemků.

Od 21/7 – 24/9 konán odhad obilí z úrody 1916 na stojatě, proto že obilí ještě nebylo požato ani sklizenostím méně vymláceno.

V době od 18/4 – 18/8 nařízeno ve všech obcích sbíratí měděné, mosazné, niklové a cínové věci.

Od 1. ledna 1916 nastalo náramné zvýšení cen obilí i mlýnských výrobků. Maximální cena při stanovená na 36 K za g pšenice a 42 K za 1 g. 1 Kg mouky pšeničné jednomleté (vymýlat bylo nařízeno na 86 %), oproti dřívějšímu na 80 % stanoven na 90 h (dosud 58 h); 1 kg mouky pšeničné č. 0 za kg 1 K 10 h (dosud 76). Proti zvýšení byl všude veliký odpor., takže vláda opět snížila ceny u druhů muk černějších. Tak dne 1. března byl 1 kg mouky chlebové za 48 h, pšeničné jednomleté za 52 h jen cena chlebové mouky neklesla. Toho času byl

1 kg hovězího nebo telecího masa byl již za 4 K

1 kg vepřového masa byl již za 4 K 80 h

1 kg uzené slaniny na 9 K 1 kg másla za 6 K

1 vejce na 12 h 1 kg kávy za 6 K

Nyní nastalo konečné stoupaní cen všech potřeb. Hned po 1. březnu 1916 hovězí maso bylo za 4 K 80 h a vepřové od 20/3 za 5 K kg. Od 16/4 nastalo opět zdražení masa. Vepřové, hovězí prodávalo se 1 kg za 6 K; v té době nesmírně stoupla cena selat; 4 nedělní sele prodáváno kus za 80-90 K, house po vylihnutí za 5 K kůzle 8-40 K i 12 K, 1 kg vepřového sádla za 10 K 1 vejce kachní za 30 h, jehně zpočátku za 15 K později za 30 – 35 K. A dražota stoupala dále. Tak 28/5 stal 1 kg vepřového masa 8 K, 1 kg hovězího též 8 K 1 Kg másla 7 – 8 K, 1 l mléka 30 h od 1/6 již za 36 h, 1 vejce 10 h.

Prodávalo se všechno nad maximální cenu. Maximální ceny natropily mnoho zla, za ně nechtěl nikdo nic prodati - vymluvil se, že nemá nic na prodej. Kdo chtěl něco koupiti, musel to draho platiti a kdo to prodal myslel, že to dělá jen z milosti a zadarmo. A kdoby se přel tomu zdražování nedostal pak ničeho. Selata opět stouply v ceně. Tak v květnu na trhu ve Val. Kloboucích sele vážící i s pytlím 5 kg stálo přes 100 K i více. Hovězí dobytek, koně nesmírně stouply v ceně. Tak kráva, která před válkou stála 300 – 400 K prodávala se za 1500 – 2000 K i draže. Kůň, který stál před válkou 500 – 600 K byl nyní za 3000 – 4000 K, kozy se prodávaly po 100 – 130 K a později za 200 – 230 K. Tak zdražovaly se také látky na oděv, látky lněné, bavlněné i kůže. V říjnu byl 1 dkg kůže za 14 h, později za 24 h, během dalšího měsíce za 36 h i více. Botky, které před válkou stály 12 -14 K jsou nyní za 40 – 50, 54 K i více. Metr látky na mužský oblek, který stál před válkou za 8 – 10 K jen že lepší quality nyní jest 25 – 46 K; tak oblek, který stál 50 – 60 K stojí dnes 140 – 160 K i více. Plátina a látky na ženské šaty stouply nesmírně v ceně.

Následkem nesmírného zdražování dobytka převzal stát prodej jeho a stanovil maximální ceny prodeje na živou váhu. Rozděлил je na 3 stupně: Dobytek I. jakosti 1 q za 360 K;

Dobytek II. jakosti 1 q za 340 K;

Dobytek III. jakosti 1 q za 300 K.

Pro soudní okresy ustanovení subkomisionáři, kteří dobytek skupovali za stanovené ceny a dodávají je vojsku a řezníkům na maso. Úředně je stanoveno, kolik musí každá obec měsíčně dáti. Poprvé dala 6 kusů a měsíčně měla nařízeno dáti 5 až 6 kusů. Měly se dodávati krávy, jalovice vážící nejméně 200 kg, které nejsou stelné, nebude-li takových tedy i stelné. Tažné voly určené také k odebrání. Z telat se

smějí prodávati jen teličky, býčci nikoliv, aby získaná býti mohla náhrada za odprodané voly. Dobytek k chovu mohou hospodáři mezi sebou s povolením c. k. okresního hejtmanství kupovati ovšem za nejvyšší cenu. Následkem těchto maximálních cen, cena dobytka veškerého velice klesla. Selata také oblacněla, bylo lze dostati sele i za 20 K. I cena drůbeže klesla. House se prodávalo v červnu za 15 – 18 K, nyní husa jen 12 K, vejce podražila kus za 20 – 26 h, 1 l mléka 30 – 36 h, 1 kg másla 10 – 12 K, 1 kg sádla 9 – 10 K, 1 kg kávy 12 – 14 K. Jsou to skutečně těžké doby, které prožíváme! A nikde neviděti, kdy tyto časy skončí!

Během tohoto roku konalo se víc přehlídek domobranců, neboť stále se bojuje. Vojsko naše vede si statečně, všude nepřátely odražejících a je na všech stranách postupu.

Dne 16. dubna 1916 konán odvod mladíků 18ti letých. Vytřídění byli: Vrba Vratislav, Hrabina Josef č. 14, Peléšek Antonín č. 35, Starý Karel, Kovářík Vinc. Narukovali 11. května 1916. Dne 9. června odvod od 18ti do 50 let. 27 vylosováno 9 a to: Hyžík František č. 32, Hyžík Jos. č. 58, Ziemlich Leopold, Urbaník Frant. Bařinka Jan, Malaník Rudolf, Malaník Jan, Hrabina Josef, Goňa František. Tito 10. srpna narukovali. Dne 23. května vypověděl spojenec Rakouska Itálie Rakousku válku; 27. 8. 1916. Rumunsko v 9ti hodinách večer Rakousku, Uhersko Itálii, Itálie Německu a 28. 8. Německo Itálii a dne 30. 8. také Rumunsko Bulharsku.

V květnu počala rakouská ofensiva v Tyrolích. Naše vojsko vytlačilo v krátké době Italy z jižních Tyrol a postoupilo na půdu italskou, až na pokraj roviny Lombardské a obsadilo města Avsiero a Asiago. Tu však 3. 6. nastala ofensiva ruská, čímž byla ofensiva na Italsku zastavena.

Dle stavu ze dne 20. září 1916 konán soupis masnost a olejů dne 23. září.

Toho času se prodávalo 1 kt másla za 10 K, 1 kg cibule 1 K 20 h, 1 kg skopového masa 6 K 80 h.

Dne 20. září 1916 odevzdáno bylo z Roketnice obilí pro erár a sice 12 q žita, 8 q pšenice a 20 q ova. Maximální ceny stanoveny: 1 q pšenice 38 K; žita 31 K, ova 28 K a ječmen 32 K.

30. září nařízeno dodati pro erár 300 q sena, 150 q slámy a 150 q brambor. Celkem celému okresu 500 vagonů bramborů.

19. října konán v celém okresu soupis hovězího dobytka, koz, ovcí, koní, vepřů, králíků, hus, kachen, slepic pak soupis kolik mléka v každém hospodářství se nadojí. Při tomto soupisu se také nařizovalo, kolik dobytka má kdo odvésti na příštích 9 měsíců.

Při sklizni v r. 1916 rozdány hospodářům přihlašovací archy, do nichž každý musel zavést plochu, kterou měl vsetou neb osazenou, louky, jetele, úhory. Dle odhadu zanésti, kolik kterých plodin sklídl, kolik z toho smí spotřebovati na zásobení domácnosti, kolik pro dobytek, kolik na podzimní a jarní setbu a kolik přebytku odevzdá erárce. Také musel zanésti všechny pozemky, které na podzim 1916 a na jaře 1917 bude obdělávati a jich výměru. Také v nich zanesen počet osob těžce a lehce pracujících i počet zvířat každého druhu zvlášť i úhrnem, dále úhrnná plocha pozemků dle pozemkových archů. Do archů zapisovaná i udělena povolení ku mletí, množství obilí k mletí povoleného a do které doby se má s těmito mlýnskými výrobky vystačiti. Mlynáři měli obilí vymílati na 80 %, později na 90 %, jen ječmen na 80 %.